

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORZIMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZETÉLV: Hosszunk mesél gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

z e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. Ix.	633
Országos birtokpolitikai gazdagylés Kolozsvárott.	634
Gazdasági levél és a kolozsvári földbirtokpolitikai pyülés.	
Szász Ferenoz	635
Öszi kalászosokkal végzett műtrágyázási kísérletek. — Jancsó Béla	636
Takarmányportalanító gép. Dr. Prack László	636
Könyvismertetés	637
Kérdések és feleletek	637
Kérdések: Szalmalető tűzmentesítése. B. S. — Villamos cséplés. K. A. — Répaföld tavaszi trágyázása. S. L. — Mezei pocok irás. K. Ü.	
Feleletek: Jogi kérdés. Dr. Vantsó Gyula. — Gazdasági pályára lépni szándékozók előképzése. F. Z. — Cselődék követelése. Szűcs János. — Zab vagy árpa után buza? Szűcs János.	638
Aprók	639
Hírek	640

SZEMLE.

(Időjárás és a gazdasági helyzet. — Vigan eső gabonaárak. — A kolozsvári gazdagylés hatása. — 1879 erdő árvény revíziója.)

Öröme alig telik a gazdának az időjárásban f. hó 6. és 7-ikén Kolozsvárott valóságos istenitéleti időt éltünk át.

Meteor szerint: »a 7-iki változási nap, mely gyenge hatása holdnegyed változás lévén, nem igen gyakorolna erősebb befolyást, ha nem segítené, a 9-iki Jupiternek Holdunkkal együttállása, mely a szeles, hűvös, zivataros, esetleg viharos jelleg kifejlődését mozdítja elő hatáskörében. A csapadékfejlődés inkább csak rövidentartó zivatarokban érvényesül, miután Holdunk földtávola felé halad. A 9-ikit követőleg csak 15-én változási nap, a midőn egy Budapesten nem látható holdfogyatkozás is áll be, ez azonban a Holdnak földtávoli és természetes holdtölte, állapotából kifolyólag, száraz jellegűnek várható s melegnek is. miután 16-án Merkurnak egyik együttállása követi. Ezt követőleg csupán 25-én van változási napunk, a mennyiben Szaturnusz este 5 órákor együttállásba kerül a Holddal, a mely a hűvös, szeles, csapadékos jelleget van hivatva bevezetni, a mi annyival is inkább kifejlődésre juthat, mivel 23-án Mars együttállása követi ezt. 27-én Vénusz együttállása a meleg jelleget segíti elő, de a 29-iki csapadékos jellegű lévén e napokban, a csapadék erősebben fejlődhetik ki, annál is inkább, mert ezt 30-án egy nálunk nem látható napfogyatkozás követi. Szeptember havának változási napjai tehát még:

7-9-15-16-22-23-27-29 és 30-ra esnek. Október havának változási napjai: 6-7-12-15-19-22-23-27-28-29-31-re esnek. Ezek közül legerősebb hatázuak: 6. hűvös, szeles, esetleg viharos csapadékkal, 12. száraz, 19. hűvös, szeles esetleg viharos, 27. meleg és 28. erősen csapadékos, 31-iki meleg jellegű.

Nem biztató a gardákra nézve tehát a mit a »Meteor« jósol. *

Lapunk egyik legrégebb előfizetője és tisztelője Hevesmegyéből f. hó 5-ről, imigy írja le a helyzetet:

»Egy pár sorban ecsetelem a gardák helyzetét, melyet az idej rettenetes és ma éppen 8 hét óta dúló esőzés szült. Augusztus 5-ikén behordattam a zab kivételével mindent noha hordás közben is megzavart az eső, de mert sok vízhatlan ponyvával bírok, kárt nem tehetett csak munkamulasztást okozott. Hanem 6-dikáról 7-dikére jött egy rettenetes felhőszakadás oly égi háborúval, mely a vért fagyasztotta meg az emberekben. Czikázott és csattogott a villám, ugy hogy az utolsó itéletet véltük bekövetkezettnek. Tartott pedig este 10-től hajnali 3-ig. Senki, még a gyermekek sem aludhattak és csak azt néztük nem-e fogott tüzet valamely asztag vagy ház? A határban mint az nap hallám 6 csomó buzát különböző pontokon fel is gyujtott, el is hamvadtak noha dült az eső.

Eláztatta a réteket, lehordotta az ugarak földjét az altalajig és a kazlakat beáztatta. De, bár nagy károkat okozott, még türehető lett volna a helyzet ha utána napos, száraz idő következett, de e helyett hideg, ködös és borongós idő következett apróbb esőkkel, míg 13-ikán ismét sok esett délig, de 14-ikén éjjel már ismét rákezdte és egész napon, míg 15-ikén estig is szünetet egy percze sem tartva esett a sűrű vékony őszi eső. Péppé iszappá lett az egész határ, a miért 15-én vadászni sem mehettünk. Míg 3-ad nap is bokáig járt le a lábunk, miért is egy órai czamogás után haza kellett jönni. Azóta is és pedig 20-ikán éjjel kulminált az esőzés egy felhőszakadással, mely a lekaszált sarjukat teljesen elvitte.

25-én foghattam csak a csépléshez, ámde borzasztó látványt tárult szemem elé! A kévek egymásba növe csak szénavágóval voltak leszedhetőek, lehajithatók, hogy a sertések turkálhassanak bennük. Felében a kazlaknak elpusztult a szem. Már nem fér a sok ezer kéve a szérün el. Iszonyu pocsek mindenfelé. A zsákba jött buzát ponyvára öntetem és száritanám, ha nem esne naponta kétszer is. Szörnyű a helyzet az által és hogy az uton feneketlen a sár. Kilencz zsáknál többet be nem bír egy 4 ökrös iga s e mellett elesigázódnak szegény párák, míg a 2 kilométernyire álló tanyáról bejönnek. A juhok és a

tehenekkel is nagy bajban vagyunk, mert sár, víz minden, tarló, gyp, rét egyaránt, mi miatt leromlanak.

A zabunk július 26 óta a tarlón csomóban csirázik. Gr. Károlynál, Beökönyinél sok ezer csomó áll szétrakva az iszapban várva a száradás, mely nem jön. A parasztok sem hordhattak még egészen be, mert kocsival a földre állani nem lehet. Azt teszik, a kiknek földjét csinált ut átszeli, hogy hátton kihordva a kéveket az uton rakódnak fel, Ennyi kár lévén a kész csomók és kazlakban, bámulnom kellett a miniszter augusztus 23-iki jelentését, melyben azt mondja: hogy az előbbi jelentés óta 2½ millió szaporodás van a buza hozamánál!!! Megfoghatatlan: honnan veszi ezen hamis optimizmust? a gardák rovására.

Ide hajlitom Beniczky György barátomnak tegnap érkezett levelezőlapját, mely imigy szól: Egyik felhőszakadás a másik után, mindenem elrothadt nékem. Árpám, buzám, rozsom, zabom, kint rothad. Tegnap 2-szer volt zápor, ma pedig reggel óta dörgés mellett most délig ömlik az eső. B. a mult héten volt itt sietett haza, hogy megy hozzá vadászni. Kinek van kedve e locspocsban? Tudom jól megáztatok.

Egyéb kommentárra szüksége szerkesztő urnak nincsen, hogy elhiggye a fennt elmondottakat.

Sanyaru az állapotunk! de kihatása ezen rémes esőzésnek jövőben is lesz, mert nem fognak jó munkában elvethetni. *

A tőzsdén ugyszólván látva a gazdasági helyzetet, szinte már érthetetlen, a mi történik. Folytonosan esnek a gabonaárak, holott sem a kínálat, sem a minőség nem mondható valami elsőrendűnek. Ez pusztá taktikázás, semmi más. A spekulánsok és kisebb tőkésük elhullottak, a nagy tőke pedig dirigál, a hogy akar. Persze a termelő kárára Segítségére jött a kikorrigált nagy hivatalos termésbecslés publikáció, mely állítja, hogy van, mikor nincs. *

A »Pesti Hirlap« egy alkalmi communiqué-t adott ki a kolozsvári gazdagylésről, melyet érdekességénél fogva gardáinknak itt reprodukálunk. A kis jegyzet czime: A mi fáj a kormánynak.

A napokban lefolyt kolozsvári gazdagylésnek kétségkívül legfontosabb eseménye volt az a gyilkos kritika, melyet az erdélyrészi kárhóztos birtokpolitika fölött gyakoroltak. Minden jel arra vall, hogy az ott elhangzott és megdönthetetlen adatokkal és számokkal igazolt vélemények rendkívül kinosan érintették a kormányt, a mely tudvalevőleg hónapok óta fáradozik a románokkal kötendő politikai paktum érdekében. Már pedig ezzel a tervvel nem nagyon egyeztethető össze, hogy intenzív magyar birtok-

GABONA

megbízható, legelőnyösebb értékesítése a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

utján (BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 29.) történhetik.

Ne téveszszük össze hasonló vállalatokkal.

politika inauguráltassék. Ilyen körülmények között érthető, ha most mindenáron gyöngíteni szeretnék a Kolozsvárott elhangzott súlyos vádakat, a melyek azonban sokkal erőteljesebben vágnak a nemzet testébe, semhogy azokat bármiféle rabulisztikával hatástalanokká lehetne tenni. Az a felháborodás, mely ugyyszólván országsherte észlelhető volt a kolozsvári nagygyűlés ezen eseménye során, nem lehet ezuttal is csak szalmalág, mert hiszen ma már mindenki előtt világos, hogy elérkeztünk a cselekvés utolsó órájához. Éppen ezért teljesen osztjuk a mezőgazdasági körök azon meggyőződését, hogy immár lehetetlen kitérni egy erős, nemzeti érzéstől áthatott birtokpolitika kezdeményezése elől, mert erre egyenesen rá fog szorítani bármely kormányt is a közvélemény. És ezen a ponton mutatkozik végtelenül kártevő hatása annak a korcsintézménynek, a melyet még gróf Serényi Béla alakított Földhitelintézetek Országos Szövetsége czimen. (Ezt Serényi teletömté a pénzügyminiszterrel egyetemben állami közegekkel és kegyeltjeivel). A lefolyt pár esztendő világosan és határozottan mutatta ennek az Altruista bank cz. ismert intézetnek teljes akcióképtelenségét, vagyis azt, hogy egy igazi nemzeti birtokpolitika céljainak szolgálatába semmiféle erőfeszítéssel sem állítható be. Bármilyen birtokpolitikai akció induljon tehát meg, ezt a körülményt nem szabad figyelmen kívül hagyni és így a leghatározottabban tiltakozni kell az ellen, hogy az Altruista bank bármiféle birtokpolitikai kezdeményezést eleve kompromittáljon részvétele által.

A legérdekesebb azonban az, a mit Tokaji László »Eladó ország« czimű könyvéből vetünk, hogy az Altruista bank birtokot vett Erdélyben és az nyereséggel parcellázta a románok között. Hol marad a magyar nemzeti misszió, melynek céljaira alakult?

Az 1879-iki erdőtvény hihetetlen fogyatékossága, elavult s az élettel merőben ellentétes intézkedései sokat foglalkoztatták a jogász köröket épp úgy, mint a gazdák társadalmát. Most végre hire jár, hogy a földművelésügyi miniszter új erdőtvényt szándékozik készíteni, s ha igaz, már az őszszel be is terjeszti a javaslatot. Hogy milyen égető szükség volna a harmincz éves törvény alapos reformjára, talán semmi beszédesebben nem okolhatná meg, mint az a tisztán abderai eset, a mi Biharmegyéén történt. Élesd környékén virul egy boldog, tiszta kis község: Kalota. Józan, becsületes népe szánt-vet, napszámba jár, erdei munkában ve-rejtekézik, de megél és nem vált utlevelet Amerikába. A falut vagy huszonöt esztendeje alapították egy hatalmas rengeteg helyén. Nem volt semmi baj, a község szépecskén fejlődött, a népe szaporodott, iskolát, templomot épített. Rendben ment minden. Egyszer aztán a m. kir. erdőfelügyelő felütötte a törzskönyvet és megállapította, hogy nini, Kalota a törvény szerint nem lehet község, mert a törvény szerint olyan erdőterület, a mely mezőgazdasági művelésre állandóan alkalmatlan. Igaz, hogy kövér szántók vannak a határában, az is igaz, hogy virágzó kertek illatoznak a házak előtt, de a törzskönyv, melyet 30 év óta közzsemlére nem tettek és a melyet ez idő alatt senki nem bolygatott, azt mondja, hogy a ki mezőgazdasági művelésre alkalmatlan területen kivágja a fát, kötelezendő a terület befásítására. Az erdőfelügyelő ráütött a törvénykönyvre s most a miniszterinmot járja az ügy: ott döntenek el Kalota sorsát, s a mint nálunk fejetetején áll minden, még megtörténhet, hogy elrendelik a község befásítását.

De ez az eset nem magában áll. Más község is jutott hasonló sorsra Biharmegyében, s ezenkívül a rossz törvény szerint sok százezer hold erdőterület van minden okos indok nélkül le-

kötve, úgy, hogy egyidőben már a bihari erdőtulajdonosok küldöttség útján akarták kérni a kormánytól a hetvenkilences törvény revízióját.

Az altruista bank is alaposan megjárta Biharban. A Kisbirtokosok Földhitelintézete és a Magyar Földhitelintézet támogatásával 4000 hold erdőterületet vásárolt az élesdi járásban, hogy a telkeket kisgazdák közt parcellázza. A parcellázás azonban megakadt. A roppant terület parlagon hever. Mert az erdőtvény nem engedi a terület szétoztását. A miniszteriumban folynak ez iránt is a tárgyalások s eddig az erdőfelügyelőség javaslatával szemben, mely a törvény alapján a parcellázás megtiltásáról szól, a miniszter nem foglalt állást. Talán megvárja az új erdőtvény életbeléptetését. —ix.

Országos birtokpolitikai nagygyűlés Kolozsvárott.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület által kezdett és előkészített országos birtokpolitikai nagygyűlés vasárnap délelőtt nyílt meg a nyári szinkör helyiségében, melynek páholy-sorait, földszintjét és egyéb helyiségeit teljesen megtöltötte az a nagy közönség, mely nemcsak Erdélyből, hanem az ország legtávolabb eső részeiből is összegyűlt, hogy részese legyen a nagyfontosságú tanácskozásnak. Gyönyörűen volt képviselve Erdély hölgyközönsége, csoportosan jelentek meg az erdélyrészi gazdakörök, kisebb mezőgazdasági szervezetek. Az elnöki emelvényen pedig megjelentek a kormány képviselői, az országos mezőgazdasági és hitel-szervezetek díszes képviselői, valamint az erdélyi mezőgazdasági élet vezéregényiségei. Miután a közönség elhelyezkedett, Bánffy Ernő báró, az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnöke nyitotta meg a gyűlést.

Az elnöki megnyitó hangoztatta, hogy ennek az összejövetelnek célja a védekezés. Védekezés az ellen a tendencia ellen, a mely ennek a hazarésznek különféle nyelvű polgárainak földbirtoklái viszonyait, arányát a magyarságra nézve kedvezőtlenebbé akarja tenni. Nem óhajtjuk ellenségnek tekinteni más anyanyelvű honfitársainkat, de a barázda mellett ellenfélnek kell tartanunk őket és ehhez képest kell hogy szervezzük magunkat akkor, mikor a birtokunkban lévő földterületnek akár természetes, akár mesterséges uton való állandó elhódítása reájuk bizonyul. Az EMKE és az EGE támogatásával összeállított legutóbbi tíz év erdélyi birtokfluktuációról szóló statisztika adatai és tanulmányai kötelességünknek teszik, hogy a magyar gazdatársadalmat az állapotok felől tisztán tájékoztassuk. A végzendő munkára a Mindenható áldását kérve, szeretettel üdvözlö a megjelent gazdatársakat. Ezután üdvözlölvén a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter küldött képviselőit, megnyitja a gyűlést.

A képviselőket Török Bálint jelenti be: Résztvesznek a gyűlésen a földművelésügyi miniszter képviselőiben Darányi Béla miniszteri tanácsos, Győry Lóránt, Ferdinándy Béla, Góger László osztálytanácsosok, a kereskedelmi miniszter képviselőiben Edvi Illés Aladár miniszteri tanácsos. A további képviselők: Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége: Osztrócluczky Miklós alelnök, Jeszenszky Pál, Szilassy Zoltán, Konkoly-Thege Sándor, Magyar Gazdaszövetség Mezey Gyula, Blaskovics Ferencz, Wittmann János, Bernát István, Forster Elek, Törley Gyula, Törley Béla, Csiky Gyula, Vantsó Gyula dr., Schandl Károly dr., EMKE: Sándor József, Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége: Pap Géza báró, Russ Hermann, Országos Középponti Hitelszövetkezet: Korányi Frigyes báró, Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége: Horváth János dr., Hangya: Meskó Pál, Erdélyi

Méhészegyesület: Jósika Gábor báró, Balázs Ferencz dr., Országos Vízépítészeti Igazgatóság: Gerő Ferencz, marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara: Szakács Péter titkár. Táviratban üdvözlöttek a gyűlést: Darányi Ignác, a Magyar Gazdaszövetség elnöke, Keglevich Gábor gróf, a pestvármegyei gazdasági egyesület elnöke.

Bethlen István gróf érdekes előadás kapcsán kifejti, hogy arra, hogy a magyar közép- és nagyobb birtok megtartassék a magyarságnak, a következő eszközök igénybevételét tartja szükségesnek:

A középbirtokos osztály megmentése végett tétessék a m. kir. kormány részéről beható tanulmány tárgyává az a kérdés, hogy érvényben lévő örökösödési rendszerünk mennyiben és mily mértékben járul hozzá az erdélyi magyar középbirtokos osztály vagyoni helyzetének gyöngüléséhez? Az új általános polgári törvénykönyv csakis az e tanulmányból leszűrt tanulság figyelembevételével alkotható meg.

Az erdélyi mezőgazdasággal foglalkozó népesség hitelviszonyainak úgy közgazdasági, mint nemzeti szempontból való czélszerű rendezése elodázhatatlan és sürgős állami földadatnak tekintendő. Történjék e czélből különösen gondoskodás arról, hogy valamely nagyobb erdélyi városban az állam, a társadalom és a létező pénzügyintézetek erejének bevonásával oly földhitelintézet létesüljön, a mely az erdélyi közép- és kisbirtokos osztály jelzáloghiteligenyeit könnyen, hozzáférhető módon és kellő terjedelemben kielégíteni képes. Ezzel kapcsolatban tegye a magyar királyi kormány a földnek oly tehermentesítését megfontolás tárgyává, a mely a földbirtok igényeinek, valamint üzemének egyedül megfelelő fölmondhatatlan, amortizációs és változatlan kamatlábu hitelt teszi a föld jelzálogos hitelének kizárólagos formájává és a személyi hitel kielégítését különösen a szövetkezeti szervezetek erőteljesebb kifejlesztése és támogatása révén igyekszik biztosítani. Addig is, míg ezek a reformok életbeléphetnek és várható kedvező hatásukat Erdély földbirtokviszonyaira kellő mértékben érvényesíteni képesek lesznek:

Indítson a földművelésügyi kormány az altruista bankkal együtt olyan akciót, a mely a Poroszországban Regulierungs-Verfahren elnevezés alatt ismeretes birtokrendezési eljáráshoz hasonló és a melynek célja lényegében a birtokon lévő terhek rendezése után a birtoknak telepes, vagy járadék birtok formájában egykézen való osztatlan megmaradása. Engedelmezzék és segítse elő a földművelésügyi kormány Erdélyben a közép- és nagyobb birtokokon a birtokterhek rendezése után hitbizományok alapítását, a melyeknek kiterjedése azonban mezőgazdasági művelés alá vont területeken 1000 kat. holdnál nagyobb nem lehet. A mennyiben a kormány az ország sik vidékein állami, alapítványi, vagy más kötött forgalmu birtok eladását engedelméznék, kösse ki, hogy az eladók a vételárból első sorban Erdély ama vidékein vásároljanak nagyobb erdő, vagy letarolt erdőterületeket, a melyeknek megjelölése egy előzetes szaktanácskozás földadatát tenné. Erdély mezőgazdasági művelés alá vont vidékein erőteljes magyar kisbirtokos osztály főnnállása biztosítandó. E czélből a telepítési politika teljes erővel újra fölkarolandó és ezzel kapcsolatban az Amerikában és Romániában élő magyar kivándorlottak a kínálkozó birtokszerzési lehetőségekről tájékoztatatandók. E czél szolgálatába évenként legalább tíz millió korona vétessék föl az állami költségvetésbe. A magánparcellázás Erdélyben előzetes állami engedelemtől tétessék függővé.

A Székelyföld népfölöslegének irányítása, valamint az ott valóságos nemzeti veszedelemmé vált birtokelaprózás további megakadályozása

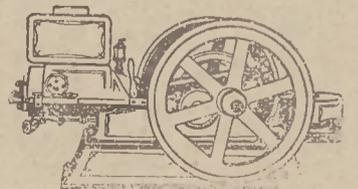
Általánosan elismert tény, hogy

kukoriczamorzsolók, répvágók, mal-mok, takarmánykamrák meghajtására legkitünőbbben válik be az ered. amerikai

„WATERLOO” BENZINMOTOR

Egyedül kapható:

DÉNES B. Betéti Társaságnál, Budapest, V., Lipót-körut 15.

ÁRJEGYZÉK
INGYEN ÉS RÉRMENTVE.

végett tétessék lehetővé a Székelyföldön oly öröklési rend, a mely a birtok egy kézen maradását biztosítja és történjék egyuttal gondoskodás az iránt is, hogy az ősi birtokban nem maradó osztályos féltelopes birtokhoz juthasson. Az altiszti kérdés oly módon szabályoztassék, hogy a tovább szolgáló altiszt pénzkielégítés és állásra való igény helyett telepes birtokkal jutalmazható legyen.

Minthogy tapasztalat szerint az oláh értelmiség a szövetségi eszmét a köznép kiszorításával saját osztályérdekeinek érvényesítésére törekszik kihasználni, az Országos Középponti Hitelszövetkezet láttassék el akkora államsegítséggel, a mely a veszedelem agrárpolitikai szempontból való ellensúlyozására elegendő. Dolgoztasson ki a földmivelésügyi kormány a megjelölt irányelvek alapján, elsősorban az erdélyi részekre, az összes birtokpolitikai kérdéseket felölelő törvényjavaslatot és terjessze azt sürgősen a képviselőház elé azzal, hogy kötelessége legyen évenként a törvényhozásnak jelentést tenni a mutatkozó földbirtokforgalomról s a tett és teendő intézkedésekről.

Bethlen István gróf fejtegetései mindvégig lekötték a közönség figyelmét. Utána Tokaji László, az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkára a következő határozati javaslatot terjesztette elő, a mely tömör összefoglalása az ebben a kérdésben követendő társadalmi programnak:

Mondja ki az országos nagygyűlés, a társadalmi programot illetően fölkeri az Országos Gazdaggyűlés az EGE-et és az EMKE-et, hogy együttesen, esetleg más társadalmi intézmények bevonásával is indítsanak erővel teljes társadalmi mozgalmat a következő célok elérésére. Vegyék munkába egy megfelelő erejű, tisztán az erdélyrészi magyar föld érdekeit szolgáló nagy pénzügyi alapításának kezdését. Folytassanak kitartó agitációt abban az irányban, hogy a meglévő hazarészi magyar pénzügyi alapelveikben és működésükben sürgősen lépjenek a nemzeti irány szolgálatába. Gyakorlatilag és hathatósan működjenek közre a szövetkezetek terjesztésében. Szervezzék és támogassák erkölcsileg és esetleg buzdító jutalmak útján anyagilag is a falusi intelligenciát, főképp a lelkészeket és tanítókat abban az irányban, hogy a néppel behatóan foglalkozzanak, irányítsák és vezessék, hogy a nép körében mértékletességi egyesületeket, szövetkezeteket alakítsanak, a népet jó erkölcsökre, egyszerűsége, takarékosságra, önerőre és a föld szeretetére neveljék. Hosszú közre a hazarészi természeti kincsek megfelelő értékesítésére és az idegenforgalom emelésére. Támogassák erkölcsileg és anyagilag a gyakorlati pályára menő fiatalokat. Létesítsenek tagjaik sorából egy állandó birtokpolitikai szervezetet, melynek feladata az előzőekben összefoglaltak szolgálata, megvalósítása legyen. A közönség elismeréssel fogadta Tokaji László fejtegetéseit, a melyek nyomán tartalmas vita fejlődött ki.

Bernát István megállapítja, hogy az elhangzott előadások megerősítik azt a meggyőződését, hogy új korszaknak kell megnyitni a birtokpolitika történetében, de csak akkor, ha meglesz az az erkölcsi alap, a melyre építeni lehet. Mert ez a kérdés, a miről itt szó van, tisztán morális kérdés. Arról van szó, van-e őszinte akarat mellett elegendő lelki erő és kitartás az eszmék megvalósítására. Ime az oláh tőke, mint ez Tokaji előadásából is kitűnik, aránylag is csekélyebb a magyar tőkénél és eredményében mégis gazdagabb, mert nem hiányzik a kivitel-

hez szükséges vasakat és erő. De menthető az erdélyi intelligenciának a multban tapasztalt negligenciája, hiszen mesterségesen idegenítették el egész Európában az embereket az agrárszerméktől. Ma másként van, ma már kezdik belátni világszerte, hogy a föld alapja minden haladásnak. Ha a föld nem stabil, akkor minden ingatag alapon nyugszik, mert hiszen a pompás paloták is földre építvők. Hivatkozik arra, hogy az eladósodás kérdéséről ezelőtt tizenhét évvel írta meg a »Zálogba tett Magyarország« című tanulmányát és ime, hosszú tizenhét év után ad rá feleletet Tokaji tanulmánya. Elfogadja Bethlen István gróf és Tokaji javaslatát és megjegyzi, hogy az öröklési jog reformjának és a középbirtok regenerálásának annál kevésbé lehet a mai kormány akadály, mert annak elnöke Tisza István gróf egy régebbi birtokpolitika tanulmányában, a melyet a szülő idéz, a határozati javaslatok alap gondolatával azonos álláspontot foglalt el. A szülő harmincz esztendeje foglalkozik a tehermentesítés kérdésével és megállapítja, hogy ez nem utópia. A magyar földbirtok évi negyven millió koronát dob ki fölöslegesen, mert hitel-élete szervezetlen, ha ez az összeg megtakarítható lesz, a földtehermentesítés kérdése is megoldhatóvá válik. A közönség nagy tetszéssel fogadta ezeket a fejtegetéseket.

Az előterjesztett határozati javaslatokhoz hozzászóltak és a javaslatot elfogadták: Bernát István gazdaszövetségi igazgató, a »Hangya« képviselőjében jelenlevő Meskó Pál, a ki a kormány beavatkozását feltétlenül sürgette, az OMGE-t képviselő Osztróczky Miklós alelnök, dr. Szentkirályi Ákos nyugalmazott gazd. akad. igazgató, a ki a határozati javaslatok elfogadása mellett a gazdasági szakoktatásnak bevezetését az egyetemeken is szükségesnek tartja; Desbordes Ernő orsz. képviselő s végül Jenei József földbirtokos, a ki indítványozta, hogy az orsz. birtokpolitikai nagygyűlésen elfogadott határozati javaslatokat pártfogás és hozzájárulás végett küldjék meg az ország valamennyi gazdasági egyesületének s intézkedés végett a kormánynak.

A gyűlést követőleg a Rákóczi-kerti kioszkban 400 terítékű bankett volt, melyen több felkösztöntő hangzott el.

Kinos feltűnést keltett, hogy a pénzügyminisztérium képviselőjében Erdély jövőjére nagy fontossággal bíró eme gyűlésen senki sem jelent meg és hogy a földmivelésügyi miniszter helyettesítője Bartóky József államtitkár sem várta be a gazdaggyűlés lefolyását.

Gazdasági levél és a kolozsvári földbirtokpolitikai gyűlés.

Írta: Szász Ferencz.

Kolozsvár, 1913 szeptember 7-én.

Nem tudom, mi van odahaza, de biztosan hullott ott is az eső tegnap is, ma is, a hires legalább azt mondják s ez elég szomorú dolog, annyira, hogy a gazdasági helyzet jellemzésére éppen elég.

Mikor eljöttem hazulról, elég jó világ volt, folyt a cséplés, vetés, a rozsvetést be is fejeztük, zabhordásból kevés volt még hátra, sarjuboglyást is megkezdtük volt.

A terméseredményekre nem panaszkodom, habár nem is ütök teljesen a várt mértéket, de hát a vidékünkön lévő állapotokat tekintve, az eddigi eredmények elég jók, mert az őszi buza 8 q, árpa 10 q. rozs a vetésre cséplelt keresztek

átlag szerint 13—14 q, a zab pedig megejtett próbacséplés szerint 10 q körül fog adni, mind p. 1600 öles holdak szerint.

A mi a minőséget illeti, úgy látszik nagyon ártott a sok eső és az egyes fajták nagyon eltérő eredményeket mutatnak, úgy annyira, hogy ezek az eredmények valószínűleg pácztól törnek az idegen fajták felett úgy búzánál, mint zabnál, a régen termelt hazai fajták javára. Így például szemben a 79 kg-os magyar búzával a diószegi és loosdorfi csak 73—73 kg-osok egy és ugyanazon táblán, a 45 kg-os magyar zabbal szemben pedig úgy az eredeti, mint az utántermett duppau, valamint a Lochard-féle sárga zab is alulmaradt a 40 kg-on és még hozzá a termés is nagyobb a hazai fajtáknál. Ez csak 1 év eredménye, de ok arra, hogy a hazai fajták már megkezdett javítását teljes erővel folytassuk tovább.

A kolozsvári kiállításról egy szavam sincs, mert egy sokkal avatottabb toll fog beszámolni róla e b. lapok hasábjain. Kötelességemnek tartom azonban megemlékezni a kiállítás kapcsolatában tartott Országos Birtokpolitikai Gyűlésről, mely méreteiben oly hatalmas volt, hogy csak az elhangzott tartalmas beszédek nagyszerűsége multa felül a gazdaközönség részéről megnyilatkozott érdeklődést.

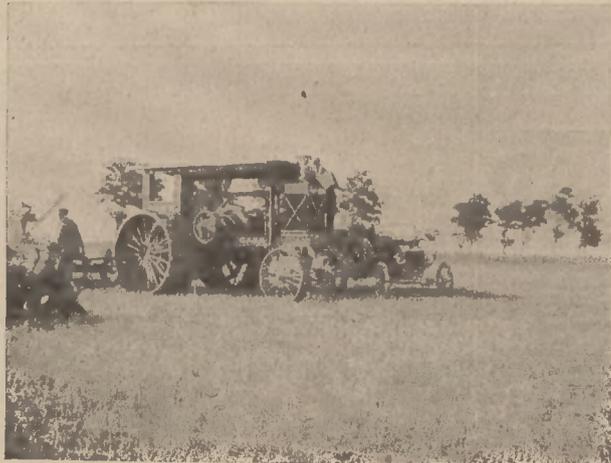
Bethlen István gróf sorolta fel először a kormány kötelességeit az erdélyi magyar birtokok megmentése, sőt nemcsak megmentése, hanem növelése tárgyában eleven eszmékkel, igaz magyar lelkesedéssel tárgyalva a dolgokat, egész tárgyilagossággal, bizonyítva egyben szomorú statisztikai adatokkal, hogy nincs több idő a halogatásra, hanem tenni kell, mert pusztulunk, veszszünk. Élénk színekkel domborította ki, hogy részben az örökösödési törvény megváltoztatásával meggátlandó a parasztbirtokok tulságos elaprózódása, mert ez az elaprózódás különösen a székely földön, már is ijesztő mértéket öltött. Az új örökösödési rendszer által földbirtokokhoz nem jutó, valamint más, köztük külföldön, főleg már most is Amerikában és Romániában élő székelység, illetőleg magyarság részére helyes és nagy kormányáldozatot követelő telepítéssel lehetővé teendő a magyarság földbirtokokhoz jutása. Igen szép párhuzamot vont Bethlen István a földbirtok és a darab föld között. A földbirtok ugyanis az, melyet ápolva, gondozva, élünk belőle, a darab föld pedig az, melyet zsarolunk, szipolyozunk és mi or már nem bírja tovább existenciánkat megvédeni, eladunk, hogy egy kis tőkéhez juthassunk. Hány ilyen földbirtok jut egy darab föld sorsára, mikor gazdája nem bírva tovább a terheket, eladja azt s mind ez ideig nagyon kevés, mondhatni semmi sem történt arra nézve, hogy a magyar ember roskadozó földbirtoka megmentessék a haza létalapjául egészséges földhitelintézményekkel vagy átalakításával járadékbirtokká, pedig ez is a kormány kötelessége volna, mint Posenben történik. Így lehetne megmenteni a pusztuló magyar középbirtokos osztályt s újabb telepítésekkel, újabb középbirtokos osztályt, melynek lába alól már kicsuszott a föld. Pedig Erdélyben nemzetiségi községekben a nagybirtokos és a középbirtokos a magyarság őrszeme, nemcsak azért, mert a »kié a föld, azé az ország«, hanem azért is, mert az erkölcsi súly létalapja éppen az édes anyaföld s ha az meginog, összedülnek nemcsak a hatalmas paloták, hanem összedül az

CASE 40 HP. szántótraktor

nem gyorsjáratu automobil-motorral, hanem lassujáratu, tehát tartós fekvő motorral bir. Ennélfogva olcsó motorbenzint és olcsó motorolajat

használ. A galántai bemutató legolcsóbb üzemű és legolcsóbb áru motorja volt.

Vezérképviselő: HAHN ARTHUR és TÁRSAI, BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 52/G.

ország is. Mert a darab földé vált földbirtok tulajdonosa, illetőleg régi tulajdonosa beköltözik a városba és ott valamelyes hivatal kikunyorálása után teng-leng, de szava, ha bármily erős nemzeti érzéssel van is tele, csak szó, csak beszéd marad, míg otthon, az ambitusos nemesi kurián valamikor még a pápa meg a daszkál is hiába beszélt, ha az »úr« másképpen akarta.

Majd Tokaji László az Erdélyi Gazdasági Egylet titkára hangoztatta a magyar társadalom kötelességeit. Munkája, melynek czime »Eladó ország« s mely szomorú statisztikai adatokkal bizonyítja az erdélyi magyar birtokok pusztulását kiálltva, és szívhez szólóan beszél.

Többek hozzászólása után elhatározott, hogy a nagygyűlés határozati javaslatát megküldi az összes törvényhatóságoknak és a kormánynak. Adja Isten, hogy eredményes legyen a nagygyűlés határozata. Válgjon földbirtokká a sok, sok darab föld és létesülhessenek újabb földbirtokok, nehogy tényleg eladassék az ország, mert akkor 1000 éves dicső történelmünk egy olyan csufos vesztett csatával érne véget, hogy a sok dicsőségnek még emlékét sem érdemelnék meg.

Őszi kalászosokkal végzett műtrágyázási kísérletek.

Irta: Jancsó Béla.

A magyaróvári m. kir. országos növénytermelési kísérleti állomáshoz évenként igen sok kérdés érkezik a gabonafélék műtrágyázására vonatkozólag. A kérdéstevők jó része a kisebb gazdák közül, illetve a falusi gazdákra irányító hatással levő lelkészek, tanítók, gazdaköri elnökök közül kerül ki. A nevezett állomás minden egyes kérdésre a lehetőség szerinti részletes választ megadja, de tekintettel arra, hogy a viszonyok pontos ismerete nélkül határozott választ adni nem lehet, e válaszok rendszerint az általánosság keretében mozognak, a mi bizony sokszor éppen nem elegendő, mert már a kérdések szövegéből látszik, hogy az illetők a műtrágyákat csak hallomásból ismerik, de gyakorlatilag még egyáltalában nem foglalkoztak velük. Az állomás, hogy megadja a nevezetteknek a módot műtrágyák megismerésére, időközönként egy rendkívül egyszerű tervezetű kísérlet végzésére szokta felszólítani őket. Ilyen kísérletet indítottunk meg az elmúlt gazdasági évben őszi buza és rozs alá a következő tervvel:

1. p. 1200 négyszögöl trágyázatlan.

2. p. » » 100 kg. 16%-os szuperfoszfát.

A kísérlethez szükséges műtrágyát az állomás ingyen engedte át a kísérletre vállalkozottaknak, kik főként oly vidékekről valók voltak, hol a műtrágyákat még nem ismerik.

A kísérleteket azért állítottuk be őszi kalászos alá, mert egyrészt e növények trágyázására vonatkoztak a kérdések, másrészt az egyes parcellák termésének megállapítása, a mi pedig az eredményes kísérletezés feltétlenül szükséges kelléke, e növényeknél végezhető a legkönnyebben, de a műtrágyák, különösen a szuperfoszfát alkalmazását e növények hálálják meg a legjobban.

A kísérletre a Szilágy- és Háromszék megyei gazdasági egyesületeken kívül több gazdakör, lelkész, tanító és kisbirtokos vállalkozott. A lehetetlen időjárási viszonyok miatt azonban a kísérleti jelenést nagyon kevesen, a kísérletezőknek mintegy a fele küldötte be. A beérkezett jelentések közül is egyik-másikat nem lehetett

felhasználni, mivel részint rozsdakár, részint jégverés miatt a kísérleti parcellák oly csekély termést adtak, hogy figyelembe vehetők nem voltak. A felhasználható 19 jelentés közül 15 őszi buza alá beállított kísérlethől, 4 pedig őszi

rozs alá beállított kísérletről szól. E 19 jelentés terméseredménye kat. holdra (1600 négyszögöl) átszámítva a kísérletező nevének, lakóhelyének és a talajminőségének feltüntetésével az alanti táblázatban látható.

Sorszám	A kísérletező		Vármegye	A talaj minősége	Trágyázatlan	Szuperfoszfát	Szuperfoszfát után több, mint trágyázatlanon
	neve	lakóhelye					
Buza.							
1	Horváth Gyula	Gárdony	Fehér	homokos vályog	936	1396	460
2	"	"	"	"	598	735	137
3	Horváth Ágoston	Erdősokonya	Somogy	homokos agyag	665	798	133
4	Tolnai Gábor	Nagykónyi	Tolna	"	519	1014	495
5	Nagy Elek	Kispalád	Szatmár	"	532	798	266
6	Palánky Gyula	Szilágyfőkeresztúr	Szilágy	"	400	893	493
7	"	"	"	"	660	798	138
8	Simon Sándor	Szilágyballa	"	"	798	931	133
9	Papp László	Érkávás	"	szikes vályog	617	698	81
10	Erdélyi Mihály	Sarmaság	"	agyag	808	1054	216
11	Kovács Bálint	"	"	"	465	638	173
12	Incze Béla	Angyalos	Háromszék	homokos agyag	946	1280	334
13	Simon Ferencz	"	"	"	678	763	85
14	Incze Manó	"	"	vályog	1039	1067	28
15	Reiter János	Táblás	Nagyküküllő	homokos agyag	494	877	383
Átlag:					677	916	239
Rozs.							
1	Horváth Ágoston	Erdősokonya	Somogy	homok	532	632	100
2	Tolnai Gábor	Nagykónyi	Tolna	homokos agyag	682	1084	402
3	Ifj. Bójihe Ferencz	Angyalos	Háromszék	agyag	798	1064	266
4	Imreh Antal	"	"	"	468	660	192
Átlag:					620	860	240

A táblázat szerint úgy a buzánál, mint a rozsnál minden egyes esetben nagyobb termést adott a szuperfoszfáttal beműtrágyázott szakasz, de három helyen a terméstele nem érte el az 1 métermázsát, mind a mellett e három hely közül is Érkáváson és Angyaloson (Simon Ferencznél) kifizette magát a műtrágyázás, mert a 81, illetve 85 kg. szemtelet-értéke nagyobb, mint a kat. holdra felhasznált 133 kg. szuperfoszfát beszerzési és kiszórás költsége. Tehát egyetlen egy kísérletben, Angyaloson (Incze Manónál) nem volt eredményes hatása a szuperfoszfátnak. Jelentésében azonban e kísérletező megjegyzi, hogy kora tavasszal minden kétséget kizárólag szebben fejlődött a műtrágyázott rész, később az abnormis időjárás miatt különbség csak annyiban volt észlelhető, hogy a műtrágyázatlan hamarabb megdült és a rozsdá hamarabb mutatkozott rajta. Az angyalosi kísérletezők jelentéseit beküldő levelében pedig a következőket írja: »Ez évünk biztos adatokat nem tudott szolgáltatni, a mennyiben olyan időjárásunk volt, a melyhez hasonlóra még a legöregebb emberek sem emlékeznek, de mégis feltűnőleg meglátszott helyenkint mind a szalma, mind a szemtermésben a foszforsav előnyös hatása; rendes időjárás esetén hiszem, hogy még annál jobban be fog válni.«

A többi kísérletezők mindegyike azt írta jelentésében, hogy feltétlenül helyén valónak tartja gabonafélék alá a műtrágyát, de egyesek felemlítik, hogy kis embernek még sem fizeti ki magát a szuperfoszfát, mivel a fuvarköltség nagyon megdrágítja a használatát. Ezen azonban lehet, sőt kell is segíteni, mert a mint tudjuk, a szuperfoszfát, kocsirakománykénti szállításkor a vevő állomásán adja át a műtrágyagyár, tehát fuvarköltség nem terheli a vevőket, már most ha egy-egy község gazdáit, vagy a gazdaköri tagok összeállnak és együttesen rendelik meg a nekik szükséges műtrágyát, akkor szó

sincs fuvarköltségről, de a vármegyei gazdasági egyesületek is szoktak műtrágya közvetítéssel foglalkozni és ha ezek útján vásárol a gazda, akkor sincs fuvarköltség, sőt bizonyos engedményt is kapnak.

Végül fel kell említenem, hogy nagy termések eléréséhez nem elegendő csak műtrágyázni, hanem jobb munkában is kell részesíteni a földet, be kell tartani azt a szabályt, hogy gabonaféle után gabonát vetni nem szabad és végül, hogy lehetőleg jó vetőmagot használjunk, termésünk legjavát vessük el.

Éppen a most tárgyalt kísérletek egyike igazolja ez állítást.

Horváth Gyula gárdonyi birtokos két kísérletet állított be buza alá, az egyik kísérletet dinnye után, tehát korán lekerülő kapásnövény után vetett buza alá, a másikat zab után vetett buza alá állította be. A dinnye után vetett buza már a trágyázatlan részen is kat. holdankint 936 kg.-ot termelt és itt a szuperfoszfát mégis 460 kg. termésteletet adott, míg a zab után vetett buza termése a trágyázatlan darabon kat. holdankint csak 598 kg. volt és a szuperfoszfát is csak 137 kg.-mal emelte a termést. Tehát a dinnyének adott többszöri kapálás nemcsak a buza termésére volt jobb hatással, de a szuperfoszfátot is nagyobb hatás kifejtésére kényszerítette.

Takarmányportalánító gép.

Irta: Dr. Prack László.

Az ideai rendellenes, esős időjárásban nem egyszer történt meg a gazdával, hogy rétvén, lóherésein és luczernásain vizállás keletkezett, vagy hirtelen záporok alkalmával a víz rajtuk keresztül szaladt s a természet takarmányt legtöbbször alaposan összesároztta, beiszapolta. Nem szükséges hangoztatnunk, hogy a takarmány tisztasága mily fontos nemcsak az állatok

„Titán” motoros szántógépünk 8 ekével 10'' mélyen 1/4'' altalaj lazítással szánt és boronál. (felv. gr. Niczky Ferencz özvegyasszonyfai birtokán.)

„TITÁN” 60 HP. motoros szántó- és egyetemes mezőgazdasági vontatógép. ::

Teljesen hazánk talajviszonyaihoz van építve. — Komoly érdeklődőknél kívánatra bemutató szántást is rendezünk, minden vételkötelezettség nélkül.

Árjegyzéssel, bőven ismertető leírással szívesen szolgálunk:

MAGYAR MOTOR- ÉS GÉPGYÁR R.-T. SZOMBATHELY.

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 61.

egészségének megőrzése szempontjából, hanem az állat termékenységének érdekében is. Viszont azt sem teheti meg mindig a gazda, hogy a poros, iszapos takarmányt mellőzze, mikor talán majd mindenféle szalastakarmányát besározta a víz. Ilyen körülmények között a takarmány megtisztításának és portalanításának kérdése a gazdai körökben nagyon is időszerűnek mondható.

Az ábrákon látható takarmányportalanító gép ezen czélt szolgálja. Külsőleg egy kis kézi dobcséplőgéphez hasonlít, sőt némileg a belső szerkezetében is, a mennyiben ennek is egyik legfontosabb alkatrésze a nyitott szeges vasdob, mely a cséplődobhoz hasonlóan ugyancsak szeges dobkosárban forog perczenként mintegy 1100—1200 fordulattal. A megtisztítandó, illetőleg portalanítandó takarmányt a felső etető garaton adagoljuk a gépbe. Az által, hogy a dob a takarmányt erősen megrázza és szétszaggatja, a por, iszap, homok, kavicsocskák stb. leesnek és különválnak a takarmánytól. A port szitaszöveten keresztül egy erős léghuzamu szelelő választja külön és tágöblű bádogcsővezetéken át

szalma megtisztítására és a szecska portalanítására, a melybe a szecskaavágógépből nem egyszer vasszilánkok is kerülnek s melyek szintén kiválasztódnak a kérdéses gép által, úgy, hogy eme portalanító gép bizonyos tekintetben takarmányfeljavító gépnek is nevezhető.

Igen fontosak a takarmányozási kísérletek, a melyek szerint különösen tejelő tehenészetekben azt tapasztalták, hogy megtisztított és portalanított takarmánnyal határozottan emelkedett a tejmennyiség. Főlemlítendő az az előnye is, hogy eme gépen áteresztett szalastakarmány elveszti összeálló tömörségét, úgy, hogy szecska-szerűen szétmállóssá lesz, miáltal a legyekkedő állatok korántsem tudnak belőle annyit szétiszorni az alom közé, mint különben. Végül ezen kívül fontos, hogy a portalanítás által sokféle, különösen légzőszervi megbetegedéstől megőrizhetjük az állatállományunkat.

Ilyenféle külföldi tapasztalatok alapján mondhatjuk, hogy jelenlegi viszonyaink között szintén kívánatos volna az alkalmazásuk, avagy — új gép lévén — a kísérletezés, megpróbálkozás vele, mert, ha minden körülmények között elér-

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Szalmatető tűzmentesítése.

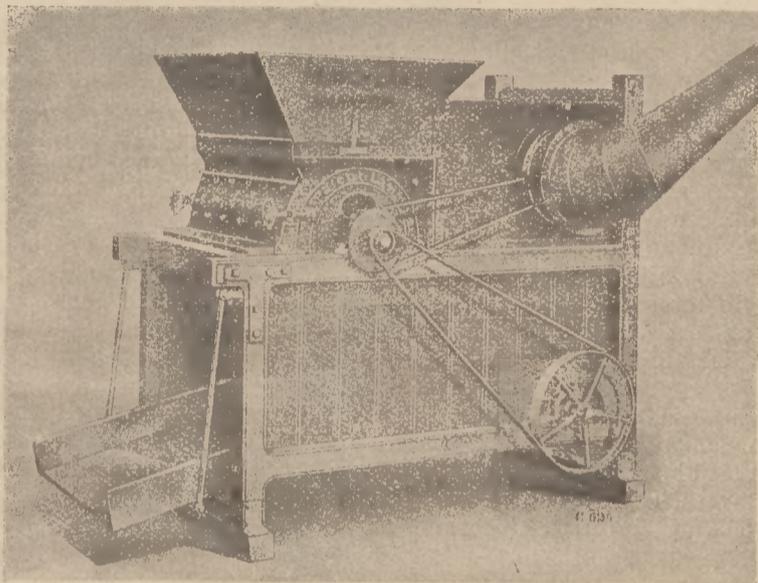
Hallottam, hogy szalmatetőt (zsupp) is lehet bizonyos beitatásokkal tűzmentessé tenni, de azt nem tudom, hogy a már kész, régebbi szalmatetőt is lehetséges e így tűzmentessé tenni? Erre kérek szives felvilágosítást. **B. S.**

Kérdés. Villamos cséplés.

Van egy 20 HP erősségű Diesel motorom, mely villamosságot fejleszt s ezzel világítom meg a majort, istállókat, műhelyeket, mesterember és tiszt lakásokat és saját lakomat is, ez huzza a vizet, vág szecsát, répat és öröl. De ezen munkák teljesítésére elég ha naponta négy óra hosszat dolgozik a nyersolajmotor. Hogy tehát ezt jobban kihasználjam, arra a gondolatra jöttem nem lehetne-e a villamosságot a két szériuskertbe is elvezetni s a cséplést is így végezni? Kérek szives tanácsot. **K. A.**

Kérdés. Répaföld tavaszi trágyázása.

Hány %-kal adhat nagyobb termést katasztrális hold őszzsel betrágyázott és ugyanakkor le is szántott répaföld, mint egy tavasszal trágyá-

94-ik ábra. Takarmányportalanító gép.

95-ik ábra. Takarmányportalanító gép munkaközben.

elvezeti a munka színhelyéről. A nehezebb iszap, homok és kavicsalkatrészek rosta által választatnak ki a takarmány közül folytonos rázkódattás és szitáltatás által s a közben keletkezett port a szelelő természetesen folyton eltávolítja. Az utolsó tisztító szita alá helyezhető mágnesvasak a takarmány közé került vasdarabokat, szegeket, sodronyt választják ki, illetőleg tartják vissza vonzásukkal. A szitalapok természetesen úgy vannak megszerkesztve, hogy a takarmányból az összetöredezett legnagyobb tápértékű levél- és virágalkatrészek nem vesznek kárba: azok visszamaradnak a megtisztított takarmányban. A gép meghajtása nem igényel valami nagy erőt, úgy, hogy minden motor- és járgányüzemre berendezett takarmánykamrában rendelkezésünkre áll a meghajtásához szükséges erő.

A géppel végzett több kísérletről és a közben fölmerült gyakorlati tapasztalatokról számol be a »Mitteilungen für die Landwirtschaft« juniusi száma, melyek szerint nagyon praktikus gépnek mondható. Feldolgoztak vele a többek között egészen jól betakarított »tisztá« takarmányt is, de még ilyenből is rengeteg port tudott kiválasztani a gép, a piszkos, poros takarmány megjavításában pedig egyöntetűen igen czélszerűnek találtak a vele dolgozó és kísérletező gazdák. Hasonlóképpen kiválóan alkalmas a rendszerint kevesebb gondnal megőrizni szokott takarmány-

hetjük azt az eredményt, a melyet róla eddig hallottunk, akkor a legértékesebb gazdasági gépeink közé fog tartozni, mely megérdemli azt, hogy takarmányelőkészítő kamráinkban csakhamar mindenütt föllelhető legyen.

KÖNYVISMERTETÉS.

Komáromi m. kir. gazdasági tanítóképző intézet értesítője az 1912—1913 ik tanévről. Szerkeszti Ferenczi Károly igazgató. Az intézeti épületeket ábrázoló 3 képpel. A 80 oldalra terjedő füzet főfejezetei: Az intézet története, szervezeti szabályzata, rendszabályai és utasítás a hallgatók gyakorlati kiképzésére s ezen kiképzés egyes részeiről. — A tantárgyak beosztása. — Téli s nyári foglalkozási rend. — Tanári kar, annak irodalmi működése. — Oklevelet nyertek és tanulók névsora. — Vendégek — Kirándulások. — Vizsga. — Gazdaság s jövedelmezősége. — Gyakorló népiskola. — Botanikus kert — Munkásviszonyok. — Állattenyésztés kert és szőlő. — Ifjusági ügyek. Ajánljuk ezen értesítőt mindazon szülők szives figyelmébe, kik fiaikat ezen intézetbe küldeni óhajtják.

zott s közvetlen vetés előtt alászántott földbe elvetett répa? **S. L.**

Kérdés. Mezei poczok irtás.

Kertemben sok a poczok és tetemes kárt tesz a zöldségben. Kérem velem tudatni miként lehet ezeket legolcsóbban és legjobban kiirtani? **K. Ö.**

Felelet. Jogi kérdés című kérdésre.

A kérdés nem egészen világos és nem tartalmazza mindazokat az adatokat, a melyekre jogi véleményt alapítani lehet. Ismernünk kellene elsősorban azt a közgyűlési vagy igazgatósági határozatot, a mely a szakcsoporthatározatát kimondotta, ismernünk kellene továbbá azt a megállapodást is, a mi a három szövetkezet között létrejött. Az azonban kétségtelennek tűnik fel, hogy a szakcsoporthatározat nem külön jogi személy mint ilyen, mert egyik jogi személy (a szövetkezet) kebelében másik nem alakulhat. Akkor tehát, ha ez a vállalkozás deficittel végződik, ez a szövetkezet deficiztje. Más kérdés azután az, hogy a szövetkezet mennyiben háríthatja ezt át a szakcsoporthatározat tagjaira?

Informatív közgyűlést a törvény nem ismer. Vagy rendes, vagy rendkívül közgyűlést kellett tehát tartani s ha a közgyűlés annak rendje és módja szerint össze volt hívva, akkor annak határozata ellen felelkezni kell. Ha csak megbeszélésre hívták össze a tagokat, akkor az ott ho-

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

(SOCIÉTÉ D'EXPORTATION DE BÉTAIL SUISSE POUR LA REPRODUCTION)

VAS LAJOS & BLOCH CHARLES

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 36.

COSSONAY (SVÁJCZ)

Sürgőnyezim: „REPRODUCTOR“ BUDAPEST.

Telefon: JÓZSEF 33—36.

Tisztelettel értesítjük t. Ügyfeleinket, hogy tenyészállatainknak az Alpeseokról való lehajtását augusztus hó 14-én kezdjük meg és ez időtől fogva **cossonay-i** (Vaud kanton, Wattland) telepünkön **nagyszámu, bőtejelésre gondnal válogatott, legelsőrendű simmenthali és berni készletünk** rendelkezésre áll.

Részletes utitervet és előzetes bejelentésre **Yverdon** vagy **Lausanne** állomásra gépkocsit készséggel küldünk. Angol importunkhoz előjegyzéseket még néhány napig elfogadunk.

Hollandi, keletfriz. wilstermarsch, wesermarsch stb. **láp-fajták** megbízható és előnyös beszerzési forrása. Számos elismerő levél! Előnyös árak!

Hizott sertéseket,
levégásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER ÉS TÁRSAI
WIEN, ST.-MARX.

A szállítás és eladás módo-
zatai felől díjmentesen meg-
bizható és gyors felvilágosítás-
sal szolgál. Magyar levelezés

zott határozatok nem érvényesek illetve nem kötelezők. Az igazgatóságnak a gabonavásárlásra saját hatáskörében joga van. A megkötött ügylet a szövetkezet részére kötöttnek tekintendő.

Általánosságban, a helyzet részletes ismerete nélkül nem szólhatunk a dologhoz többet.

Dr. Vantsó Gyula.

Felelet. Gazdasági pályára lépni szándékozók előképzése című kérdésre.

A kérdést kissé különösnek találom, mert egy elemi iskolai tanulóól még nem lehet tudni, vajjon bir-e majd tehetséggel, vagy csak hajlammal is a gazdasági pályára annak idején, avagy nem fog-e előszeretettel viseltetni más foglalkozások iránt p. o. művészet, ipar, kereskedelem stb., melyekkel esetleg kenyerét is megkeresheti, talán jobban, mint a gazdasági pályán, melyen boldogulni manapság keserves és azért azon célból, hogy gazdatiszt vagy állami hivatalnok legyen valaki, senkinek sem ajánlanám gazdasági akadémia elvégzését. Ha azonban valaki földbirtokos fia és szülei után hivatva lesz tulajdonán gazdálkodni, akkor igen is tanácsos a gazdasági szaktudományokat elsajátítani. Ezen célra szerény tapasztalatom szerint leghelyesebb kettő közül a harmadik középiskolát választani t. i. sem a reált sem a gimnáziumot, hanem a kereskedelmi középiskolát, melyből ha »jelesen érett« bizonyítvánnyal lép ki, akármelyik magyar gazd. akadémián végezheti tanulmányait s nyerhet oklevelet, ellenben ha nem jeles az érettségije, akkor hazánkban csak mind vendég vagy rendkívüli hallgató járhat a gazd. akadémiára, oklevelet nem nyerhet, csak látogatási bizonyítványt, hanem azért kitűnő gazda válhatik belőle, ha tényleg szorgalmasan tanul. Utóvégre diplomára a földesurnak nincs szüksége, de ha azt megszerezni óhajtja a németországi gazdasági akadémiák és főiskolák legnagyobb részén megszerezheti azt, mert ott nem követelnek jeles érettségit a felvételnél. Számos hazai és külföldi jeles gyakorlati gazda került ki a kereskedelmi iskolák tanulói közül s különösen az az előnyük ezen fiatalembereknek, hogy kereskedelmi szellemben lettek nevelve s így a különféle adásvételeknél jobban boldogulnak, mint gimnáziumot vagy reált végzett gazdák. De hát ez az én egyéni véleményem, talán más másként vélekedik és igen örülnék ha e lapokban azt közölnék s így kifejeződésnek a legjobb eljárás a leendő gazdanemzedék előképzésének megszerzése körül. *F. Z.*

Felelet. Cselédek követelése című kérdésre.

Azon esetben, ha a cselédváltozás a kérdéses gazdaságban április 1-ével történik, akkor a vásárolt birtokon lévő összes cselédek jogosan követelhetik egy évi bérüket illetve októbertől, április 1-ig, mert minden konvencziós cseléd szolgálata egy egész évre szól. Azt a cseléd sem szakíthatja félbe hathatós ok nélkül, de a gazda sem. Az új tulajdonos azonban megtarthatja a cselédeket ha azok beleegyeznek. Ellen esetben a régi tulajdonos tartozik a cselédek még hátra lévő időre járó fizetését kiszolgáltatni. Ez a pont bizony igen sérelmes a gazdára, mert a cseléd-

nek teljesen ki van szolgáltatva. Ugyanis felveszi a régi gazdájától is a félelvi fizetését és beáll egy másik gazdaságba, a hol szintén jogosan követelheti bérét. Vagyis egy rókáról két bőrt nyuzhat le ilyenformán. *Szücs János.*

Felelet. Zab vagy árpa után buza című kérdésre.

Általános szabály, hogy kalászos gabonát kalászos után ne vessünk. De, mert nincs szabály kivétel nélkül, azért gyakran elkövetjük ezt a szabálytalanságot. Pedig eltekintve a gyomok tenyésztésétől, a mi egymagában is káros, vele a rovarokat is szaporítjuk. Az árpatarlóban vetett mohar, mely mint zöldtrágya szerepel, de ez sem felel meg nevének, mert csak a humuszt szaporítja, nitrogént keveset tartalmaz, illetve rossz baktériumtenyésztő növény, felette mélyen szántotta alá! Hogy gondol normális erjedést 7" mélységben? Ott zöldtrágyája meg fog szenedni. Kalászos alá triss trágyázás nem való. Először mert buja fejlődést idéz elő, a szem rováására. Másodszor a gyomot szaporítja vele. Még 6" mélyen se szabad a trágyát alászántani, pláne agyagta'ajon. Inkább vessen kissé késő tengeri után, mint kalászos után. Én már a múlt évben ajánlottam, hogy lehet ilyen abnormalis időben későn, decemberben is vetni. Majdnem mindenütt nagyobb termés lett a kései vetésű búzában, a koraiaknál. Tehát ha az idén ismét későn érik be a tengeri, jele az, hogy a természet abnormalis, a midőn nekünk sem feltétlen kell a kalendariumi időhöz kötni magunkat. Lám önnök 12 q termése volt a késői vetésű búzából. A zabtarló trágyázását hagyja tavaszi kapás, vagy takarmány alá. És ha minden áron korán akar vetni kalászos után kalászos, ám elégséges lesz trágyaerős talajába tisztán szuperfoszfát alkalmazása és pedig 150—160 kg. kat. holdanként. Azo ban a zabtarlót is felesleges 6" mélyen szántani. Elég lesz 4—5" is és vetés előtt pár héttel a műtrágya kiszórása, vetés előtt alá-társázása. *Szücs János.*

APRÓK.

A szőlőlevél-sodrópille lárvája kártételeinek megszüntetésére a »Journal de la Société nationale d'horticulture de France« című szaklap ajánlja, hogy 1 hl. eső- vagy folyóvizben oldjunk fel 1 kg. közönséges fehér szappant s ezzel az oldattal permetezzük meg a megtámadott szőlőt, melylyel a jelzett lárvák azonnal megöletnek. Ha nem áll rendelkezésünkre lágy víz, akkor a mézstartalmu kutvizhez természetesen megfelelőleg több szappant kell használnunk, hogy a kívánt hatást elérjük.

A fák mézgafofolyása nemcsak a fák törzsén, hanem az ágon is föllép, sőt nem ritkán még magán a gyümölcsön is mutatkozik, különösen a szilvákon, úgy hogy azokat elérte-teleníti. A mézgafofolyás okozóját a talajban kell keresnünk, mert ott, hol a csontmagvak nem találnak elegendő meszet, mézgasodnak, de ott is, hol tulsok a nitrogéntrágya. Mézgas fákát ennél fogva elsősorban is méz- és thomassalak-kal trágyázzuk meg s csak azután nyuljunk az

apróbb gyógy eljárásokhoz, melyek a következőkből állanak. A beteg vékony ágakat nyessük le, vastagabb ágakon és a törzsön kifejlődött mézgat távolítsuk el és helyét ecetes vízzel fecsüljük be vagy 15%-os karbolineum folyadékkal ecseteljük be.

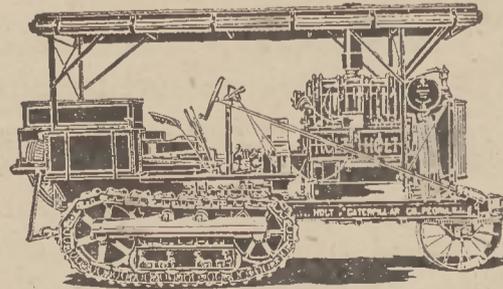
A folyóvizek hófoka. Ujabbán több megfigyelést tettek a folyóvizek hófokáról. A gyorsan folyó vizeknél az volt a megfigyelés eredménye, hogy a víz szélén csaknem olyan hófok a víz, mint a közepén, különösen akkor, ha a víz medre mély és egyenletes. A lassubb folyású vizeknél, ha a part sekélyes, már nagyobb a különbség a víz színe és közepe között, olykor néhány fok. A víz felülete napos időben mindig melegebbnek bizonyult, mint a víz alsó része. Gyorsan folyó vizeknél a forró égőv alatt, a mikor a víz színe a nap hevétől csaknem forró volt, feneke rendszerint hűvösnek bizonyult. Nyári időben a víz legnagyobb hőfokát délután 3—4 óra tájban éri el, míg télen 2—9 óra közt. Nyáron legnagyobb a különbség ugyanama víz hőmérséklete között a napfelkelte után egy órával, a mikor a leghidegebb és 8—10 fokkal mutatott kevesebbet a hőmérő, mint a délutáni órákban. Borult időben a mikor a nap sugara nem éri a vizet, szintén a délutáni órákban legnagyobb a hőmérséklet. A tropikus égőv álló vizeinél azt észlelték, hogy a napi hőmérsékülönbség csaknem elérte a 20 fokot.

Olcsó kocsikenőcs házi előállítás. Olyan kocsikenőcsöt, a melyet télen át használhatunk, igen egyszerűen készíthet bárki magának, ha közönséges faolajat, a melybe kevés grafitot tesz, alaposan összekever ugyanannyi mennyiségű faolajjal. Nyári használatra szánt kocsikenőcshez a faolajhoz még ugyanolyan mennyiségű marhafaggyut is kell hozzáadni a grafiton kívül. Megjegyezzük azonban, hogy a grafitból sohasem szabad tulságosan sokat használni, mert különben a kenőcs hamar kiszárad s a kerék nemcsak nyikorog, hanem könnyen meg is gyuladhat. Ezen kenőcsöket mindig hig állapotban kell használni, használat előtt pedig őket mindig fel kell keverni.

Őszibarackot magról termelni is lehet, azonban e célra a legnemesebb gyümölcs magját használjuk fel s mindjárt oda helyezzük el a magot, a hol a jövőendő fát akarjuk növesztetni. Ily magról nevelt fa nem kap mézgafofolyást s levelei nem kapják meg a fodrosodást sem, mert a fa üde buja fejlődést mutat s ezzel minden betegségnek jobban ellenáll. Mindenesetre a mag elültetése előtt a talajt éppen úgy elő kell készíteni, mintha facsemetét ültetnénk el, noha megjegyezzük, hogy a magról nevelt fa nem oly igényes a talajra nézve, mint a csemeték szoktak lenni.

A zöldségfélék leveleinek leszedése azok növekedéséhez semmivel sem járul, sőt ellenkezőleg inkább gátolja fejlődésüket, de még a gyökerekre sem gyakorol jó hatást, mert sokszor a levelek erőszakos letétele következtében azok meglazulnak s fejlődésük fennakad. Oly kerttulajdonosok, kik állatokat nem tartanak, ezeknél fogva a zöldségek, különösen: bimbó és fodroskel, káposzta, kararabé, zeller stb. le-

A CATERPILLAR a legmegbízhatóbb, leggazdaságosabb
üzemű egyetlen traktor, mely tartós
esőzés után, mé'yen felázott talajon vagy laza futóhomokon, sőt lápföl-
deken, hol kerekes traktor még csak megmozdulni sem tud, sőt ökö-
vagy lófogát is csak sok bajjal vergődik át, fennakadás nélkül dolgozik.
A CATERPILLAR egyaránt beválik szántásnál, tárcsás-
boronák, aratógépek vagy más munka-
eszközök vontatásánál és fuvarozásnál. * * * * *

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utcza 15.

veleit ne távolítsák el mindaddig, míg ezen növények tökéletesen ki nem fejlődnek. Ki azonban házinyulakat vagy kecskét tart és ugyszólván utalva van a kerti levelekre, az is lehetőleg arra törekedjék, hogy csakis teljesen kifejlődött nagy leveleket szedjen le oly óvatosan, hogy sem a növényt, sem annak gyökerét holmi ide-odaránczizgálással meg ne sértsük, meg ne lazítsuk. A már fejbe ment (megborult) kelnek és káposztának már kevésbé árt, ha az alsó burokleveleket leszedjük, ellenben nem szabad ezt megcselekednünk, míg e növények feje ki nem képződött, mert ily esetben nagyon sokszor nem a fejbe megy a táplálék, hanem a leválasztott levél csonkjába, mely megdagad, dudort fejleszt, de ez nincs előnyére a fejképzésnek.

**A fák körüli úgynevezett tányér fel-
ásását** nyáron át nem szabad elmulasztani, sem a fiatal, sem az öreg gyümölcsfáknál, ha azok üde fejlődését elő akarjuk mozdítani. A felásással nemcsak a gyomokat irtjuk ki, hanem a levegőnek s napfénynek nyitunk utat, miáltal a talaj tápanyagainak oldása mozdítatik elő. A tányér nagysága a fa alakjától, nagyságától és idősségétől függ s 0.4-től 1 méterig terjedő sugárral leirt kört alkotva veszi körül a fát. A nyári ásás csak sekélyen történjék, mert így a gyomirtás is tökéletesebb és a csapadék is könnyebben szívárogoz be, a talaj hajcsövessége is megszűnik s így a nedvesség nem párolog el, hanem a talajban raktározva marad. Ellenben soha el nem mulasztandó késő őszi és korai tavaszi művelésnél, ezen tányérokat mélyebben fel lehet ásni, de mégis csak úgy, hogy a gyümölcsfák gyökereit meg ne sértsük.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolgalmegyében egyáltalán nem akar megváltozni. Marad állandóan esős jellegű. E hó 2-ikéről jelzett eső nem maradt magában, hanem folytatása is lett. Jelentkezett 3-án ismét egy hatalmas zápor, úgy hogy szept. 2. és 3-án, 36 órán belül több, mint 40 mm. zápor esett, utána pedig hideg idő lett. Alig volt 8-án egy szép, kellemes meleg nap, 9-én már csak a nap fele volt kellemes, délután hűvös idő lett, ma, 10-én, pedig reggel óta ismét esik az eső. Ez az időjárás nemcsak

az eddig learatott és betakarított terményekben tett rendkívüli kárt, hanem előreláthatólag a kukoriczát, a melyben már eddig is óriási kár van, nagyrészen tönkreteszti, a szőlő beérését pedig lehetetleníti, a mely napról-napra kevesebb, romlik és pusztul, rozsdát pedig növeli. A rozsdá már sok helyütt a vadfüveket is ellepte a legnagyobb mértékben.

Fölvétel a kolozsvári gazdasági akadémiára. A kolozsvári gazdasági akadémiában az 1913-14. tanévre a beiratások október hó 1. napjától 8. napjáig tartanak. A felvétel személyes megjelenés alapján történik, de az, a ki a személyes megjelenésben elfogadható módon igazolt ok miatt akadályozva van, okmányainak beküldése mellett írásban is jelentkezhetik. A tandíj 80 K, egyéb díjak összege 57 K 20 f. Az akadémiában konviktus is van, ott havonként 44 koronát kell fizetni az ellátásért és félvétenként 25 koronát a butorhasználatért.

Felvétel a kassai gazdasági akadémiára. A kassai gazdasági akadémiánál a beiratások személyes jelentkezések alapján október hó 1-8 napjain történnek meg. Érettségi bizonyítványt, kereskedelmi iskolák növendékeitől jeles eredményű érettségi vizsgái bizonyítványt követelnek. Az akadémiának konviktus is van, a hol teljes ellátásért félvétenként 220 korona fizetendő. A konviktusnál 10 állami félfizetéses hely van, a melyeket szegénysorsu, jó előmenetelű hallgatók nyerhetnek el. Rendszeresítve van továbbá az akadémiánál hat állami 300 koronás ösztöndíj és pályázní lehet a Baranyay Antal-fele 600 koronás ösztöndíjra is. Szegénysorsu, jó előmenetelű hallgatók a tandíj és a vizsgadíj elengedésére tarthatnak számot.

Ausztriai termésjelentés. Az osztrák földművelésügyi minisztériumnak a gabona, illetve a termés szeptember elején való állásáról közölt jelentése szerint (1 annyi, mint igen jó, 2: jóközepes, 3: közepes, 4: közepesen alul, 5: igen rossz) a következők: Buza 2.7 (a múlt évben 2.3), rozs 2.7 (2.3), árpa 2 (2.5), zab 2.3 (2.4), tengeri 2.9 (2), len 2.2, burgonya 3.1 (2.7), cukorrépa 2.1 (1.9), takarmányrépa 2.3 (2), káposzta 2.3 (2.1), lóhere 2.4 (2.4), rétek 2.5 (2.3), legelők 2.6 (2.4).

Az amerikai tengeri-termés. Snow gabonaszakértő Amerika látható tengeri készleteit 2350 millió bushelre becsüli, a nyári búzát 260, a zabot 1060 millióra.

Czukorrépat termelő gazdák. A Bars megyei Gazdasági Egyesület Dombay Vilmos elnöklésével tartott ülésén Krajtsik Jenő titkár bejelentette, hogy a répatermelők nagy többségének részvétlensége miatt a Nyugatmagyarország Répatermelők Szövetségét nem lehetett megalakítani. Bars megyei répatermelői tekintélyes számmal jelentkeztek ugyan, de a többi vármegyében a legnagyobb részvétlenséggel kísérték az ügyet. Mindezekre tekintettel a bars megyei czukorrépatermelő gazdák szövetségét is fölslázták és megszüntették az aláírónak szerződésből kifolyó kötelezettségeit.

Rétmívelési kísérlet. A Szatmármegyeyi Gazdasági Egyesület az év őszén 24.000 négyszögölnyi területen rétmívelési és trágyázási kísérlethez fog hozzá. A kísérleti területet Szatmár városa engedte át az egyesületnek, mely a ki-

sérletek eredményét annak idején a gazdák körében hasznosítani fogja az állattenyésztés és a többtermelés javítása érdekében.

A saazi komlóárak. Az OMGE saazi tudósítójának értesítése szerint a saazi piacon eddig csak kisebb tételek kerültek eladásra 230-265 korona közti árban. Idegen áru iránt alig van kereslet. A magyar komló ára minőség szerint szeptember 4-én 195-210 korona között mozgott 50 kilogrammonként.

Készáru-tőzsde 1913. szeptember 11-én.

Fajta	Hektoliteron- kinti súly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	—	79	21.90
"	76	—	—	80	22.40
"	77	21.70	21.95	81	—
"	78	21.70	22.20	82	—
"	75	—	—	79	21.85
Fehérmegyei	76	—	—	80	21.95
"	77	21.40	21.70	81	—
"	78	21.45	21.85	82	—
"	75	—	—	79	21.90
Pestvidéki	76	—	—	80	22.45
"	77	21.60	21.90	81	—
"	78	21.70	22.05	82	—
Bánsági	75	—	—	79	21.95
"	76	—	—	80	22.05
"	77	21.60	21.90	81	—
"	78	21.65	22.05	82	—
Bácskai	75	—	—	79	22.35
"	76	—	—	80	22.15
"	77	21.65	22.00	81	—
"	78	21.80	22.20	82	—
Rozs elsőrendű uj					16.15
középmínőségű (uj)					14.35
Árpa					14.75
takarmányárú elsőrendű					14.05
másodrendű					14.25
Köles					16.00
Zab					15.80
elsőrendű (uj)					16.75
középmínőségű (uj)					17.10
Tengeri belföldi uj					17.05
román v. bolgár					17.20
Repcekaposzta					—

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség figyelmét a
budapesti
gyapju-aukcziókra,
melyek második sorozata folyó évi október hó 8-án veszi kezdetét.
Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:
Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utcza 12. sz.

KLISEKÉRT
MINDENMŰ NYOMTATVANYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA MIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
HÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOGINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENGERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZÖLTETNEK.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyuvíz.
Rapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI
szabadalmazott
SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füsteső-tulhevitőjével
Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénert fogyasztanak.
Referenzlákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:
KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám. Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

Kereskedelem, tőzsde.

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

— 1913. szeptember 11. —

A malmok igen mérsékelt vételkedvet mutatnak, de a kínálat sem volt kielégítő. A buza változatlan áron cserélt gazdát. A többi cikkekben sem volt számottevő változás.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 kg. 22.40 kor. 200 mm. 78 kg. 22.50 korona, 200 mm. 78.5 kg. 22.20 korona, 1000 mm. 78 kg. 22.45 korona, 1000 mm. 78 kg. 22.35 K. 100 mm. 78 kg. 22.—korona, kev., 100 mm. 78 kg. 21.90 korona.

Bácskai: 4000 mm. 78 kg. 22.25 korona, 100 mm. 78 kg. 22.10 korona, 3000 mm. 77 kg. 22.10 korona.

Fehérmegyei: 250 mm. 78 kg. 22.10 K. 600 mm. 77 kg. 21.80 korona, 300 mm. 77 kg. 20.70 korona, nyirkos, 400 mm. 76.5 kg. 20.90 korona, nyirkos.

Pestvidéki: 200 mm. 79 kg. 22.50 korona, 400 mm. 78.5 kg. 22.50 korona, 200 mm. 77 kg. 20.20 korona, nyirkos 300 mm. 76 kg. 21.30 K, nyirkos.

Rozs. 500 mm. 15.95 K, 100 mm. 16 K, 50 mm. 16 K, 50 mm. 15.50 K, nyirkos, 200 mm. 16 K, 200 mm. 16.05 K, 2000 mm. 16.05 K.

Takarmányárpa. 100 mm. 14.30 K. 300 mm.

14.30 K, 500 mm. 13.20 K, dohos, 150 mm. 13.40 K, dohos.

Zab. 100 mm. 15.15 K, 100 mm. 14.20 K, dohos, 100 mm. 15.10 K.

Tengeri. 300 mm. 17.70 K, román 1913. szeptember 10-ről: 800 mm. ab 14.68 K.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	10.55—10.56
Buza októberre.....	11.47—11.48
Rozs áprilisra	9.25—9.26
Rozs októberre	9.35—9.36
Zab áprilisra	9.73—9.74
Zab októberre	8.46—8.47
Tengeri 1913. májusra..	8.02—8.03
Tengeri júliusra.....	8.12—8.13

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. szeptember 12-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a «Gazdasági Lapok» részére.) Felhozott a szokott községekből 130 szekér réti széna, 80 szekér muhar, 12 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 6 szekér egyéb takarmány (lucerna és zabosbüköny stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak q-ként állírnak a következők:

Réti széna I. r. 820—940, réti széna II. r. 600—800, réti széna csomagolása 500—540, muhar 640—900, zsupszalma 400—480, alomszalma 340—400 takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 740—840

—, lóhere —, lucerna 780—840 (uj), köles —, sarju — szalmaszecska 600—540. Összes kocsiszám 250. Összes súly, 300.000 kilogramm.

SZESZ.

A szeszüzletben e héten a forgalom nem volt kielégítő és nagyobb kínálat folytán a szeszárak főleg későbbi szállításra olcsóbban jegyeznek.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 205—206 kor., adózatlanul 66—67 K, míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb ajánlatok voltak.

Denaturált szeszben a kereslet kielégítő és hordóval együtt 52—53 kor. kelt el. *Tartalványru* olcsóbb árban volt ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz kampany szállításra 57 kor. volt ajánlat fix árban és Lloyd jegyzésen alól 2—3 koronával is történtek kötések. Exkontingens nyersszesz ecetgyárosok részére 44—44.50 kor. kelt.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 59.50—60.50 kor.

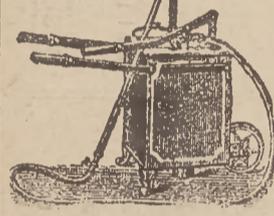
Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	205—206	K
Finomított szesz adózatlan	66—63	•
Nyersszesz adózva	203—204	•
Denaturált szesz	52.—53	•

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Felölő szerkesztő: **BUZZI F. GEZA.**
Társaszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

A Heller-féle „KING“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

PITTORE ÉS TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.
Kérje a leírást. Képviselők kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás

időben, pénzben és anyagban!

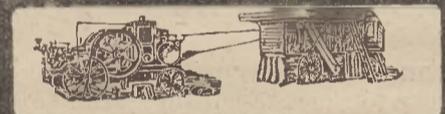
A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálatot feleslegessé tesz. Ezen gép **egy nap alatt kifizetődik.**

MALOM
BERENDEZÉSEKET

LEGMODERNEBB KIVITELBEN.

RENZIN
CSEPLŐKESZLETEKET

LEGMEGBIZHATÓBB SZERKEZETTEL

GYÁRT

MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

BUDAPEST, VI. VÁCZI-ÚT 14-1

ÁRLEVEZÉKET INGYEN KÜLD

A mezőgazdasági kiállításon Budapesten az idén **nagy sikert értek el a CHVOJKA-féle önműködő itatók**

Prospektust s költségvetést nyújt

CHVOJKA F. cég
PRELOUC 102. (Csehország.)

Komoly kérdézősködésekre műszaki emberünket díjtalanul küldjük ki.

Mi mindig kész vevői vagyunk a

magyar vörösheremagnak,
még ha **nagyszemű aranít** tartalmaz is, megfelelő árban és kérünk mintával ellátott ajánlatokat
KIRSTEN & GOMPPER, heremag nagykereskedő.
HAINICHEN i./Sachsen.

ŐSZI VETÉSRE kínáljuk, a meddig a készlet tart, az általánosan elterjedt **diószegi óriási buzánkat,**

mely számos gazda egybehangzó kijelentése és a magyarvári m. kir. növénytermelési kísérleti állomás által végzett termelési kísérlet eredménye szerint is úgy szem-, mint szalmahozamra nézve első helyen áll. Ez évben az ajánlott szép aczélos vetőmag buza magas effektív súlyával, 82—83 kg. is kitűnik.

DIÓSZEGI CZUKORGYÁR, DIÓSZEG (Pozsony m.)

Lóárverési hirdetmény.

F. évi szeptember hó 24-én és 25-én a cs. és kir. 4. vonatosztály által az ó-dombovári vásártéren körülbelül 120 kiselejtezett szolgáló ló árverés útján eladatik.

Az árverés reggel 8 órakor kezdődik.

Tizenkét darab vemhes

montafoni fajta üsző,

melyek eredete pontosan igazolható és szülei nagy tejhozammal bírnak, **eladó** közvetlen a legelőből. Közeli adatok rendelkezésre állanak:

ACHLEITEN ROHR, Felső-Ausztria.

SORFÁK ÉS SUHÁNGOK
utak mellé és diszkeretekbe.

Kanadai nyár, pyramis (jegénye) nyár, vadgesztenye, akác, zöldjuhár, későn fakadó tölgy, amerikai kóris, dió 2—5 m. magas egészséges, fiatalergő példányok, őszi vagy tavaszi szállításra. Ugyan csak ajánlunk őszi friss termésű amerikai diót. □□□□□□

FŐHERCZEGI ERDŐGONDNOKSÁG, VÁRDARÓCZ, u. p. Belye, Baranya megye.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítatott 1847.

Brausweller Janos
Szege

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK.

A beálló répaidényhez ajánlunk:

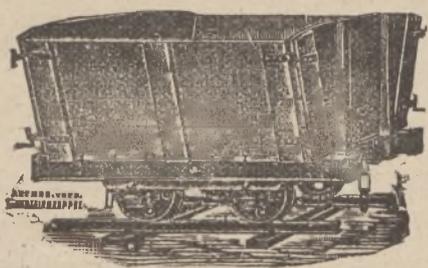
VÉTELRE

vagy

BÉRBE

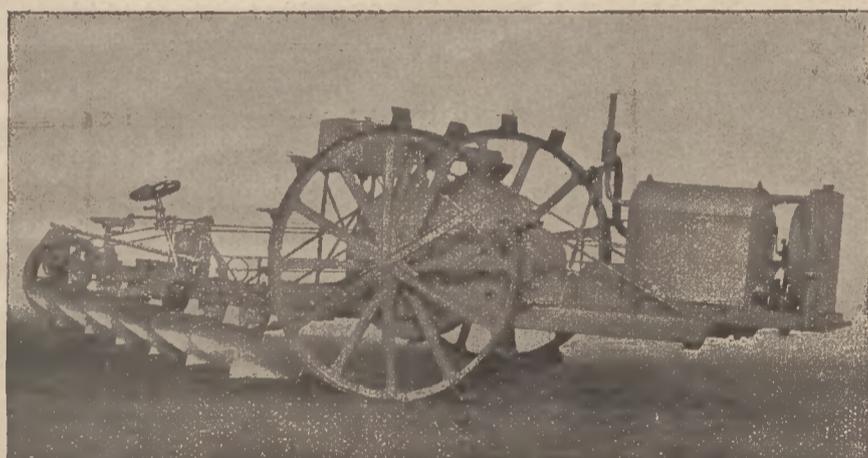
kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST Andrassy-ut 53. szám.
FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Résztvett a galántai ekeversenyen. Minden ekeversenyen **első** díjat nyert. 700 ekénél több dolgozik kifogástalanul a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselő:

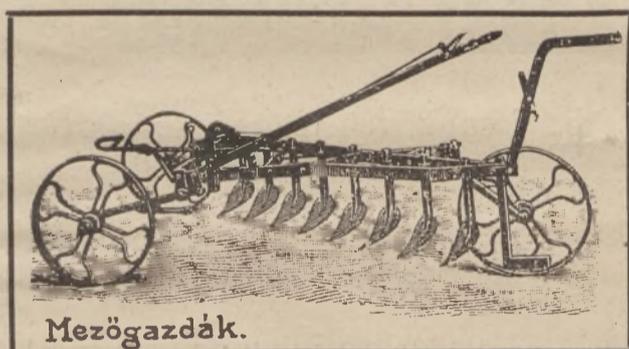
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCZA 4. SZÁM.

KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betét társaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

TARLÓHÁNTÁSRA

Mezőgazdák.

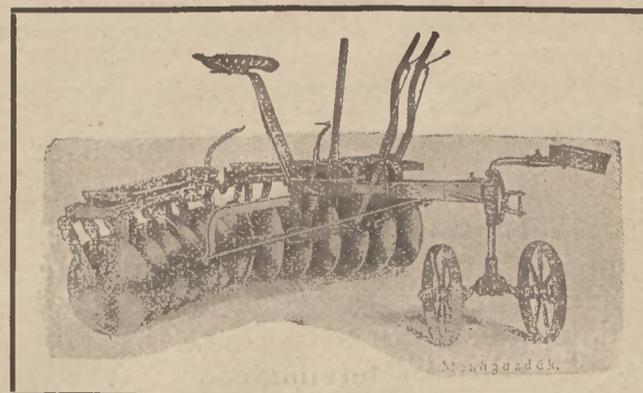
NYOLCZVASU KULTIVÁTOR.

legalkalmasabb eszközök a

NYOLCZVASU KULTIVÁTOR

és a

világhírű **DEERE-féle**
RUGÓS TÁRCSÁSBORONA.

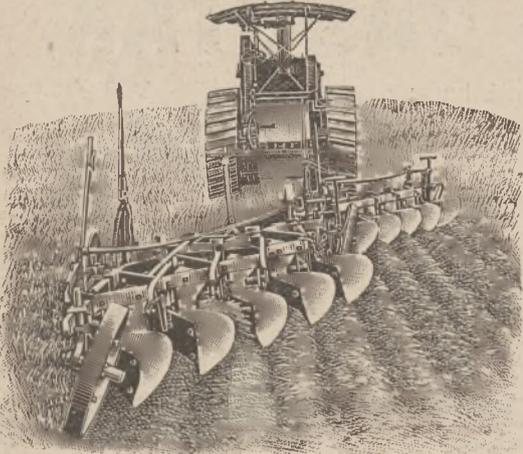

RUGÓS TÁRCSÁSBORONA.

KAPHATÓK A

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

BUDAPEST, V.,
 Alkotmány-u. 29. sz.

Mac LAREN LEEDS, Angolország

Egyrendszerű gépe: legideálisabb magánjáró gőzeke, mely a mező-hegyesi ekeversenyen **első díjat nyert!**
Napi teljesítmény 18—35 hold, szénfogyasztás 50—70 kg., üzemköltség 5—7.50 K holdanként.

Kétrendszerű gépe: a világ leggazdaságosabban dolgozó gőzekéje, mely a legnehezebb viszonyok között is a leggyorsabb szántásra alkalmas.

GARRETT-féle lokomobilok s félstabil gépek, komplett cséplőgarnitúrák gőzteherautomobilok, gőzutomozdonyok, uti hengerlők

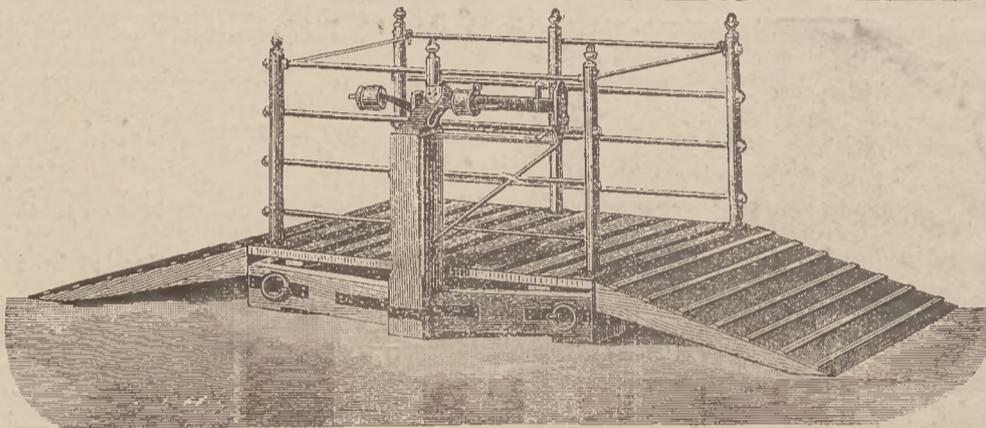
Vezérképviselő: **FLEISCHL SAMU** cég, Budapest, V., Nádor-u. 28. sz. I. em.
Szívesen szolgálunk felvilágosítással és árajánlással. ♦♦ Elsőrendű referenciák. ♦♦ Díjtalan mérnöki kiküldetés komoly érdeklődők részére.

CS. ÉS KIR. SZAB.
HIDMÉRLEG- ÉS
GÉPGYÁROSOK

Raktár és iroda:
VI., Váci-körút 59. sz.
Raktár és iroda telefonszáma 18-36.
Postatakarékp. számla 1019.

Ajánlják legkitünőbb
:: gazdasági ::
mérlegeiket.

SCHENBER C. ÉS FIAI

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓK
BUDAPEST
WIEN, TRIEST, PRAG, SARAJEVO.

Gyár:
VI., Hungária-ut 83. sz.
Gyár telefonszáma: 5-10.

Önműködő
**mérleg-külön-
legességeiket.**

Árajánlatokkal a legnagyobb készséggel szolgálunk.

141827/913. számhoz.

Igavonó- és haszonállatok, valamint mezőgazdasági gépek és eszközök eladási hirdetése.

A lakócsai apátsági uradalom (Somogyvármegye) haszonbérbeadása következtében az uradalom tulajdonát képező holt felszerelésből az alant részletezett állatok, gépek és eszközök a lakócsai uradalmi pájtáskertben megtartandó nyilvános szóbeli árverés útján eladásra kerülnek.

Az árverés a következő sorrendben tartatik meg:

- 1. szeptember hó 16-án reggel 9 órakor**
(igáslovak, 3, 2, 1 éves és választott csikók, félvér mén, fehér ökrök és tinók).
- 2. szeptember hó 16-án délután 2 órakor**
(tarka ökrök, tinók, bikák, tehenek és üszők).
- 3. szeptember hó 17-én reggel 9 órakor**
(mezőgazdasági gépek, szerek és eszközök).

A kikiáltási áron aluli ajánlatok el nem fogadtnak és a vételár azonnal készpénzben fizetendő. Az eladott állatok és holt felszerelési tárgyak a vételár lefizetése után vevők tulajdonába mennek át és az eladó uradalom értük semmiféle további szavatosságot nem vállal, megengedi azonban, hogy azok az árverést követő 48 órán keresztül vevők költségére és veszélyére az uradalom területén tartassanak.

Bővebb felvilágosítást az alulirott miniszterium IX. ügyosztálya (Báthory-utca 12.) és a lakócsai kir. közalapítványi tisztség ad.

Budapest, 1913. szeptember havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.